

Panagdaldalus

- Gabuten dagiti ruot ken dagiti addaan sakit na nga mula nangnangruna iti tiempo ti panagdakkel dagiti mula
- Ikkaten dagiti nanglaylay a bulong kenpurusen dagiti adda sakit na a bunga sa puuran tapno malapdan ti panagwaras dagiti peste
- Obserbaren ti itlog ti pagpagong (spotted beetle) ta pisiten dagiti itlog ken kapespesa.
- Mabalin pay nga agusar iti colored sticky trap (yellow a blue) para kadagiti aplat, legleg, ken trips

Panagburas

- Burasen dagiti nasilap ken napintas ti klase na nga bunga
- Agburas maminsan wenno mamindua ti makalawas. No masansan ti panagburas, malapdan ti panagadu ti maperdi a bunga a gubuyen ti panagatake dagiti igges.

MAITEDNA A SUSTANSIA:

Ti balor ti enerhia ket agarup 100 kj kada 100 a gramo. Dagiti sustansia a maala iti kada 100 a gramo ti bunga ti tarong ket dagiti sumaganad:

Water	92g
Protein	1.6g
Fat	0.2g
Carbohydrates	4.0g
Fiber	1.0g
Ash	0.6g
Calcium	22mg
Fe	0.9mg
Vit B6	0.07mg
Niacin	0.7g
Vit.C	6.0mg

Para iti ad-adu pay nga impormasyon, makiuman ken ni :

Ms. Leticia A Lutap
R and D Directorate
Mariano Marcos State University
Batac 2906, Ilocos Norte
Tel No. (077)792-3131
Telefax No.(077)792-2547
E-mail ad: rddirectorate@mmsu.edu.com

Impablaak ti:

Ilocos Agriculture and Resources Research
and Development Consortium (ILARRDEC)



ken

Philippine Council for Agriculture, Aquatic
and Natural Resources, Research, and
Development (PCAARRD)



Para ti “**Strengthening Farmers’ Information and
Technology Services (FITS) Centers (SFITS) Program in
Pangasinan**”

TEKNOLOHIYA ITI PANAGMULA TI TARONG



Mariano Marcos State University
Batac 2906, Ilocos Norte
Philippines

PAKAUNA

Ti tarong (*Solanum melongena*) ket mabalin nga maimula iti aniaman nga bulan ti tawen. Naimas daytoy no maituno ken isu ti maysa kadagiti kangrunaan nga ramen ti pagaayat dagiti llokano a pinakbet. Ti rehiyon 1 ti kaaduan nga agmulmula ti tarong ti intero a Pilipinas (32%). Malaksid iti mapastrek nga kuarta, daytoy a nateng ket makaited pay ti sustansiya a kas iti Bitamina A, B, C, ken Mineral kas iti Phosporous ken Iron. Kasta pay, nakaaramid dagiti Australiano nga siyentista ti cream manipud iti *glycoalkaloids cancer killing compounds* nga adda iti tarong nga mabalin nga makaagas. (Food for the family, Health and Home May-June 2007 p.39)

Klase ti daga a pagmulmulaan

- Mabalin nga maimula ti tarong iti aniaman a klase ti daga ngem napinpintas ti mula no maimula iti daga a nalaka a masig-atan ken *loamy soils* wenno napigket a daga (clay loam) nga addaan iti alsem (pH) a 6.0 aginggat ' 7.0.

Panangisagana iti pagmulmulaan

- Araduen ken palpalan (muriskien) ti daga a pagmulmulaan iti mamindua a daras depende ti klase ti daga, mamitlo no naruot daytoy.

Panangpatanor iti Bunubon

- Iibunubon dagiti bin-I kadagiti pagpatubuan a kahon (seed boxes) wenno seedling tray a naglaon ti maysa a parte ti daga, kompos ken uring ti itta
- No awan seedboxes, agibunubon kadagiti namaga a lugar a nasaliped iti angina.

- Mangisagana iti pagbunubunan nga agrukod iti 1mx5m (depende iti kaadu ti masapul a bunubon) nga addaan iti naglaok nga kompos ken garden soil (1:1).
- Agaramid iti gurit nga aguneg iti maysa a sentimetro ken agaramid iti abut 10 agingga iti 15 sm ti kaaddayo na.
- Ipisok dagiti bukel kadagiti gurit sa gaburan bassit.
- Alep-epan ti pagbunubunan iti garami
- Sibugan ti pagbunubunan kalpasan a makabunubon.

WAGAS TI PANAGMULA

- Saan unayen a sibugan dagiti bunubon tapno mapatangken dagitoy ket alisto nga makaungar iti kanito a maimula da iti taltalon
- Renneken a sibugan dagiti bunubon, maysa nga aldaw sakbay nga iyakarda ti talon tapno saan a madadael dagiti ramot no maparutda
- Imula dagiti naparut a bunubon manipud 4 inggana 5 nga lawas kalpasan iti pannakaibunubon
- Sibugan nga umuna ti gurit sakbay nga agmula
- Maysa a bunubon ti maimula kada pinuon iti kaaddayo nga 0.5mx1.0m wenno 0.75x1.0m depende iti barayti
- Iturong ti sibug kadagiti gurit kada 7 inggana 10 nga aldaw depende iti klase ti daga wenno iti tiempo a kasapulan ti mula.

PANANGTARIPATO TI MULA

Panagabono

- Aplayan ti organiko nga abono ket ikiwar iti daga maysa wenno dua a lawas kasangoanan ti panagmulmula iti kaadu nga 100 a sako iti kada ektarya. Sibugan.

- Saydres wenno nayunan ti organiko nga abono ti kaadu a 40 sako kada ektarya kalpasan ti 45 aldaw panagmulmula babaen ti panangitunek ti 15 cm kaaddayo ti puon.

Panagiruot

- Gabuten dagiti ruot iti mamindua wenno mamitlo a daras
- Mabalin nga ikkaten nga umuna ti sumamagno nga ruot babaen iti panaglimbang 3 inggana 4 a lawas kalpasan ti panagmulmula
- Ikkaten dagiti dadakkel a ruot tapno saan da nga makiinnagaw iti mula.

Panagalep-ep

- Mabalin met a alep-epan dagiti mula tapno malapdan ti alisto a panagadu ti ruot ken ti alisto a pannakapukaw ti dam-eg ti daga
- Ti alep-ep ket proteksyon pay kadagiti umuna a bunga ti pannakaisagid na ti daga, tapno malapdan ti impeksyon

Kangrunaan a Peste

1. Shoot/Fruitborer (Igges ti tarong)

Pagilasinan: naglaylay nga ubbot ken sabong : inigges a bukel wenno bunga

2. Leaf hopper (Talakitik)

Pagilasinan: Agamarillo iti igid ti bulong ti tarong ket no kumaro, agango ti bulong

3. Epilachna beetle (spotted leaf beetle)

Pagilasinan: kanen ken maimuritan ti bulong inggana a magango.

Panangpaksiat kadagiti peste

- Pilien ti barayti a nakired ti peste ken suruten ti rekomendado a panangisagana ti pagmulmulaan, panagabuno ken padanum.